

85 KANSALLISTEATTERIN
KIRJA

**JUHA JOKELA
PATRIARKKA**

Kansallisteatteri

ntamo

Patriarkka

JUHA JOKELA

Patriarkka

näytelmä

Kansallisteatteri

ntamo

Tämän näytelmän esitysoikeuksia valvoo
Näytelmäkulma – Nordic Drama Corner Oy
Meritullinkatu 33 E, 00170 Helsinki

© Juha Jokela ja Suomen Kansallisteatteri, 2012
Alkuperäsjulkaisu: Kansallisteatterin kirja / Kirja kerrallaan ja
Suomen Kansallisteatteri 2012

ntamo 2013

Kansi: Marko Kovero

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa
ISBN 978-952-215-389-0

ESIPUHE

Patriarkan kirjoittaminen alkoi vuoden 2010 lopulla. Mika Myllyaho oli tilannut minulta jutun Kansallisteatterin suurelle näyttämölle. Juttu tarkoitti tässä yhteydessä esitystä, jonka kirjoittaisin ja itse myös ohjaisin.

Tekstin syntyyn vaikutti ratkaisevasti Caenissa, Ranskan Normandiassa, toukokuussa 2011 pidetty työpaja, jossa teimme yhteistyötä paikallisen Panta-teatterin kanssa. Tunnin mittaisen demoesityksen ohjasi Minna Leino, joka toimi myös varsinaisen esityksen (loistavana) dramaturgina. Tämän kirjan lopussa on lisämateriaalina mm. katkelmia työpajassa käyttämästämme tekstiversiosta, jossa seikkaillee vielä hahmo nimeltä Kirjailija. Käytin kyseistä roolia apuvälineenä kirjoittamisessa, mutta rooli jäi suunnitelman mukaan pois lopullisesta versiosta. Kirjoitusaikana oli vallalla jonkinlainen itseään kommentoivien esitysten buumi, jossa itsekin olin Esitystalousnäytelmälläni mukana. Se alkoi vuonna 2011 tuntua jo jonkinlaiselta välivaiheelta, sekä itselle että koko kotimaiselle teatterille. Tuntui, että meidän oli täytynyt ensin paljastaa ajattelumme näyttämöllä konkreettisesti, jotta voisimme nyt ottaa seuraavan askeleen ja tuoda teatteriin jonkinlaista uutta ajattelua. Nyt ei ollut enää tällaisen näkökulman aika.

Kun kirjoitan teatterille, minun on vaikea erottaa, mikä osa tekstistä on näytelmää ja mikä esitystä. Koska ohjaan näytelmiäni kantaesitykset itse, tähtäimessä on ensin vain ja ainoastaan esitys. Patriarkan kohdalla nämä kirjoittamisen esitykselliset elementit vielä korostuivat. Tiesin alusta asti, että kirjoitan isoa näyttämöä varten. Henkilömäärä, aiheenvalinta ja mielikuva esityksestä sisälsivät ajatuksen suuremmasta mittakaavasta.

Kysymys, miksi ohjaan omat tekstini, on minulle melko absurdi kysymys. Ensin ei nimittäin ole mitään tekstiä, jota joku voisi ohjata.

Teen koko ajan esitystä ja sen valmistamisessa minulla on kaksi keinoja, kirjoittaminen ja ohjaaminen. En koe vaihtavani ammattia, kun muutan tekstiä ohjauksen edetessä.

Nyt, kun ensi-illasta on kolme viikkoa, pystyn pikkuhiljaa tutki-
maan esityksen käsikirjoitusta toisin silmin. Tuliko tästä tekstistä
sellainen, että sitä voi nimittää näytelmäksi? Esityksen rinnalle syn-
tyy teoksen kirjallinen osuus, joka saattaa jatkaa elämäänsä toisin
ohjattuna jossain muualla. Mutta se kaikki on tavallaan jo bonusta.
Hurjin ja vaativin seikkailu, esityksen rakentaminen, on nyt omalta
kohdaltani ohi.

Helsingissä 10. lokakuuta 2012

Juha Jokela

HENKILÖT:

HEIMO HARJU 65 v.

Eläkeläinen, diplomi-insinööri
(rakennustekniikka), sd:n jäsen

VIRPI HARJU 65 v.

Heimon puoliso, eläkeläinen,
äidinkielenopettaja

JARNO HARJU 40 v.

Heimon ja Virpin poika, filosofi

JONNA HARJU 37 v.

Heimon ja Virpin tytär, kääntäjä

PETRA 42 v.

Jarnon puoliso, tutkija

MARKO 40 v.

Jarnon koulukaveri, energia-alalla

KALE VAINIO 63 v.

Heimon ystävä, rakennusosalalla,
sd:n jäsen

ANJA VAINIO 63 v.

Kalen puoliso, sosiaali- ja terveys-
ministeriön virkamies, sd:n jäsen

NUORI HEIMO 20-30 v.

NUORI VIRPI 20-30 v.

KÄTILÖ

LÄÄKÄRI

Patriarkka-näytelmän kantaesitys oli Suomen Kansallisteatterin Suurella näyttämöllä 19. syyskuuta 2012.

Se oli myös Kansallisteatterin 140-vuotisjuhlanäytelmä.

KANTAESITYKSEN TYÖRYHMÄ:

NÄYTTÉLJÄT:

Heimo	-	Raimo Grönberg
Virpi	-	Kirsti Wallasvaara
Jarno	-	Juha Varis
Jonna	-	Pirjo Määttä
Petra	-	Kristiina Halttu
Marko	-	Antti Luusuaniemi
Kale	-	Juha Muje
Nuori Heimo	-	Heikki Pitkänen
Nuori Virpi	-	Minka Kuustonen
Anja	-	Kaija Pakarinen
Kättilö (ääni)	-	Paula Siimes
Lääkäri (ääni)	-	Antti Pääkkönen
Petran ja Jarnon lapset (videolla)	-	Onerva Pitkänen, Eevi Jokela ja Eino Teräväinen

OHJAUS	Juha Jokela
DRAMATURGI	Minna Leino
LAVASTUS	Teppo Järvinen
PUKUSUUNNITTELU	Auli Turtiainen
VIDEOSUUNNITTELU	Timo Teräväinen
ÄÄNISUUNNITTELU	Tommi Koskinen
NAAMIINTI	Jani Kylmälä ja Laura Sgureva
OHJAAJAN ASSISTENTTI	Martina Marti

OHJAAJAN 2. ASSISTENTTI	Taneli Maljanen
NÄYTTÄMÖPÄÄLLIKKÖ	Harri Lång
JÄRJESTÄJÄ	Hannele Sarkki
KUISKAAJA	Virpi Haanpää

Kiitos:

Kansallisteatterilaiset: näyttämö-, valo-, ääni-, video-, puku- ja rekvisiittajengi, myynti, Morkun ja Lavaklubin väki

Teksti-yhteisö

Shakkiseura Aatos

Maisu Lehtonen, Esko Jokela, Tuula Jokela, Mika Myllyaho, Paavo Westerberg, Pasi Lampela, Laura Ruohonen, Susanna Rahkonen, Riikka Alaharja, Aleksi Neuvonen, Kari Välimäki, Risto Isomäki, Lassi Linnanen, Alexandre André

Panta-teatterilaiset: Guy Delamotte, Vero Dahuron, Anthony Laignel, Marion Lubat, Thierry Mettetal, Alex Selmane

JARNO

Isä, Kekkoisen aika on ohi. Jopa Sorsakin on kuollu.
Sitä yhtä johtajaa ei enää ole.

HEIMO

Tiedän. Mitä teillon antaa tilalle?

Heimo Harju viettää leppoisia eläkepäiviä vaimonsa Virpin kanssa Normandiassa. Eräänä päivänä hän tajuaa, ettei sittenkään ole valmis vetäytymään. Mittavan uran politiikan ja liike-elämän palveluksessa tehnyt Heimo haluaa vielä yhden elämän. Hän päättää palata takaisin Suomeen.

Paluu nostaa esiin asioita, joiden kohtaamiselta Heimo ja Virpi ovat ulkomailla säästyneet. Isänmaa ei enää ole sama, josta he lähtivät. Harjujen 1970-luvulla syntyneet lapset Jarno ja Jonna eivät näytä löytäneen paikkaansa maailmassa, ja perheensisäinen sukupolvien kiilu osoittautuu luultua syvemmäksi. Lisäksi Heimon ja Virpin avioliiton käsittelemättömät asiat iskeytyvät heidän kasvoilleen rajuina ja pelottavina. Uusi alkua ei ole mahdollinen, ellei vanhoja asetelmia romuteta.

Patriarkka on kaunis ja koskettava draama kahden sukupolven eroista, suuntaansa etsivästä maasta ja taistelemisen arvoisesta rakkaudesta.

Juha Jokela on useasti palkittu näytelmäkirjailija, ohjaaja ja käsikirjoittaja, jonka aiemmat näytelmät *Mobile Horror*, *Fundamentalisti* ja *Esitystalous* ovat olleet sekä yleisö- että arvostelumenestyksiä. Kansallisteatterin kotikirjailijana toimivan Jokelan neljäs näytelmä *Patriarkka* on Kansallisteatterin 140-vuotisjuhlanäytelmä.

Kannen valokuva Timo Teräväinen
www.kansallisteatteri.fi
www.ntamo.net